

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на **ФИЛИП ГЕОРГИЕВ КОЛЕВ**,
редовен докторант по професионално направление 2.2. към Катедрата по
археология при Исторически факултет на СУ „Св. Климент Охридски”, на
тема „**Селищен живот в долината на Средна Струма през римския период**”
за придобиване на образователна и научна степен „доктор”

от проф. дин **ДИЛЯНА ВАСИЛЕВА БОТЕВА-БОЯНОВА**,
Исторически факултет при СУ „Св. Климент Охридски”,
член на научното жури съгласно заповед № РД 38 61/23.01.2018 г.

В хода на вътрешното обсъждане на дисертационния труд на Филип Колев беше представено мнение на колегата д-р Драгомир Гърбов, според когото дисертацията на Колев *„практически изцяло се припокрива с докторската дисертация на самия автор* (т.е. на Драгомир Гърбов, бел.м. Д.Б.), *озаглавена „Римски и ранновизантийски селищни модели в долината на Средна Струма“, защитена на 06.01.2016 г.“* Това обвинение в плагиатство е аргументирано обстоятелствено на четири страници. Тъй като на първото заседание на научното жури, назначено със заповед № РД 38 61/23.01.2018 г., бях избрана за негов председател, съм длъжна да взема отношение по това изключително тежко обвинение във възможно най-тежкото престъпление в науката. Важно обстоятелство в случая е фактът, че при защитата на дисертационния труд на колегата Драгомир Гърбов, аз бях автор на едно от становищата и поради това познавам текста на неговата дисертация.

На първо място ще уточня, че двете изследвания само привидно се припокриват. Според заглавието, защитената през 2016 г. дисертация анализира *„селищните модели в долината на Средна Струма“*; в действителност е работено единствено върху нейните северни части между градовете Сандански и Кресна, включително Кресненското дефиле, като това е уточнено от Гърбов във въведението (с. 2-3). В своето становище от 19.08.2015 посочих, че това е важно уточнение, което е трябвало да намери място и в самото заглавие на дисертационния труд, а не единствено във въведението. Ако колегата Гърбов беше отразил коректно в заглавието географския обхват на своето изследване, сега щеше да стане ясно, че двете дисертации разглеждат различни територии, като тази в дисертацията на Ф. Колев е около три пъти по-обширна спрямо труда на Гърбов. При дисертацията на последния има и още едно ограничение,

което допълнително компрометира заявеното заглавие – макар то да визира „селищни модели в долината на Средна Струма“, изследването реално е фокусирано единствено върху *„неградските форми на човешко присъствие“* (виж там, с. 3). В дисертацията на Колев – напротив – е налице силен акцент върху градските центрове и техните структури.

На второ място е необходимо да се подчертае, че двете изследвания са принципино различни като изворова база: докато според самия Гърбов *„основната част от изворовия материал е натрупан в рамките на теренните археологически експедиции „Струма“ 2009-2012“* (с. 2), допълнен с кратки коментари върху около десетина епиграфски паметника и нито една нумизматична находка, то изследването на Колев стъпва на една изключително широка изворова база, с интензивна работа върху нумизматичния материал, както и върху 47 надписа (около пет пъти повече от отчетените от Гърбов) – повечето от тях автопсично документирани.

В заключението на мнението, изпратено от Драгомир Гърбов по повод дисертационния труд на Колев и представено на вътрешното обсъждане, се съобщава, че в обсъжданата дисертация *„името „Гърбов“ се чете 229 пъти“*, което се разглежда като ясно доказателство, че *„трудът (думата е поставена в кавички, бел.м. Д.Б.) на Колев няма характер на самостоятелно изследване“*. Внимателното ми запозване с двете дисертации ми дава основание да твърдя, че тази позиция не отразява реалната картина. Обсъжданата сега дисертация е всъщност едно истински мащабно проучване на целия район на Средна Струма, в което коректно са отразени постиженията и приносите на предходна (непубликувана, но достъпна в библиотеката на НБУ) дисертация, дала само един коректно цитиран сегмент от използваната в настоящата дисертация многократно по-обемна и с различен изследователско-методологичен акцент изворова база.

И последно (но не по значение) ще напомня, че в науката не може да има феодална собственост върху изследователски теми. Научната проблематика е отворена система, към която свободно и без никакви ограничения трябва да могат да подхождат изследователи както с различни, така и с еднакви научно-методологични профили. Само така може да има известни гаранции, че аргументирани хипотези и/или тези са работещи и адекватни. В противен случай науката рискува да остане заложник на еднолично налагани визии.

Добросъветните изследователи, които работят в името на науката, не би трябвало да имат притеснения от споделяне на отговорността в научните дирения по определена тема. Особено, когато става дума за проблематика, превърнала се в изключително актуална, не само заради цялостното състояние на проучванията по нея към даден момент, но и по силата на впечатляващи и дори сензационни нови открития, какъвто е случаят със селищата в долината на Средна Струма през елинистическата и римската епоха.

В същото време искам да благодаря за колегата д-р Драгомир Гърбов за споделянето на неговата лична гледна точка, предвид съмненията за наличие на плагиатство. Убедена съм, че този криминален феномен трябва винаги и категорично да бъде разобличаван, тогава когато е налице! Позицията на нетърпимост към плагиатството и неговото ясно и категорично осъждане е без алтернатива и това трябва да е ясно за всички.

Колкото до представения за защита дисертационен труд, то той без никакво съмнение е приносно изследване. Необходимостта от актуализиране на данните, публикувани от Борис Геров в студиите върху западнотракийските земи през римско време от 60-те години на XX в., отдавна е налице. В последните десетина-петнадесет години работата в тази посока много се интензифицира, давайки редица важни научни резултати. Обсъжданото тук изследване е успяло да намери липсващия досега в новата литература ракурс на исторически анализ и да очертае една пълнокръвна картина на историческото развитие на целия район по Средна Струма. Затова препоръчвам неговото публикуване след внимателна редакция, която да отстрани забелязваните на места отделни неточности.

Текстът на **автореферата** коректно отразява съдържанието на дисертационния труд.

Цялостните резултати от работата на Филип Георгиев Колев ми дават основание да гласувам положително за присъждането на образователната и научна степен „доктор“.

Подпис:

проф. дин Дилиана Василева Ботева

София, 4. 04. 2018 г.